IL-QABAR TA' KRISTU MIKXUF

Giorgio Bernardelli

I Francescani: "Ecco com'è la pietra del sepolcro di Gesù"

lastampa.it (30/10/2016)

Din il-ġimgħa assistejna għal avveniment storiku fil-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu f'Ġerusalemm. Stajna nkunu xhieda ta' xi ħaġa li kienet ilha ma tiġri sekli fil-Qabar vojt ta' Ġesù, l-aktar post qaddis għall-Kristjanità. Matul dawn l-aħħar xhur qed isir xogħol ta' restawr fuq l-Edikola tal-Qabar ta' Kristu, li fiċ-ċentru ta' din il-knisja kbira, tiġbor fiha l-post li skont it-tradizzjoni antikissima Kristjana hu l-Qabar li fih Ġesù ġie mqiegħed wara li miet fuq is-salib.

Ir-restawr sar possibbli wara qbil bejn id-diversi Knejjes insara li flimkien jamministraw il-Bażilika. Dan ir-restawr għandu x'jaqsam prinċipalment mal-istatiċità ta' din l-Edikola li tinsab fiċ-ċentru tar-rotunda; skont is-sejbiet li għamlu esperti, fil-fatt, l-istabilità tagħha ġiet kompromessa sal-punt li kien meħtieġ li tiġi msewwija u li jitneħħew ir-rinforzi tal-ħadid li jagħlquha bħal f'gaġġa minn wara t-terremot li kien laqat lil Ġerusalemm fl-1927. Fl-Art Imqaddsa, iżda, ir-restawr hu dejjem okkażjoni prezzjuża biex wieħed japprofondixxi l-għarfien arkeoloġiku. Dak hu li qiegħed jiġri fil-Qabar ta' Kristu, bid-deċiżjoni li saret li, għal biss 60 siegħa, jitneħħa l-wiċċ tal-irħam li jservi bħala altar ġewwa l-Edikola, fl-ispazju dejjaq li fih jidħlu l-pellegrini biex iqimu l-Qabar ta' Ġesù.

Dan kien fatt għal kollox eċċezzjonali: l-aħħar darba li nfetaħ il-Qabar kien fl-1810 (waqt ir-restawr tal-Edikola wara n-nirien tal-1808, immexxija mill-arkitett Nikolaos Komnenos minn Mitylene, n.d.), u jekk immorru aktar lura fiż-żmien il-kronaki jitkellmu biss minn ftuħ ieħor li kien sar fl-1555, fl-okkażjoni tal-bini mill-ġdid tal-Edikola (mill-Kustodju Patri Bonifacio di Ragusa, jew Dubrovnik, n.d.). L-operazzjoni – li damet b'kollox 60 siegħa – bdiet nhar l-Erbgħa 26 ta' Ottubru. Fl-4 p.m. il-Bażilika ngħalqet għall-pellegrini, u fis-7 p.m., wara li ttieħdu l-prekawzjonijiet kollha, ġiet imneħħija l-irħama tal-wiċċ tal-Qabar, fil-preżenza tal-Patrijarka Grieg Ortodoss Theophilos III, tal-Vigarju tal-Kustodja Franġiskana tal-Art Imqaddsa, Patri

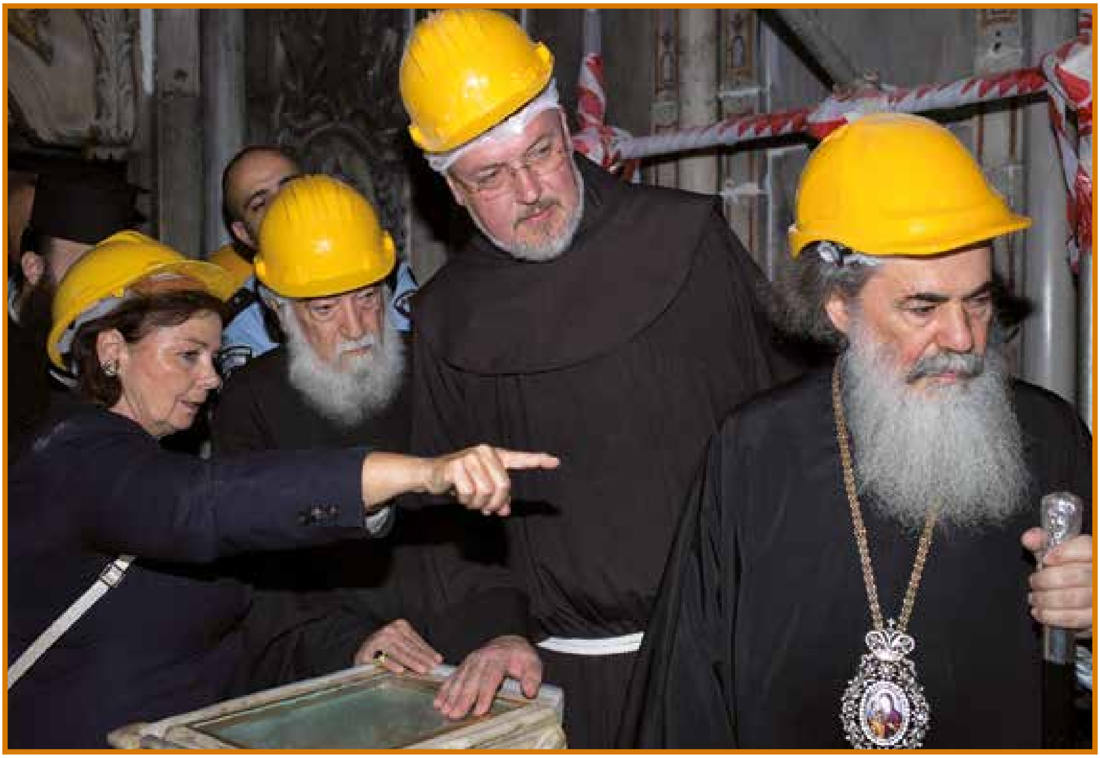

jaħsbu li jista’ jkun wiċċ li kienu poġġew il-Kruċjati. Fuqu jidher imnaqqax salib. Għalissa għad ma hemmx ċertezza, u rridu nistennew ir-riżultati tal-istudji xjentifiċi fuq il-fdalijiet li nstabu.”

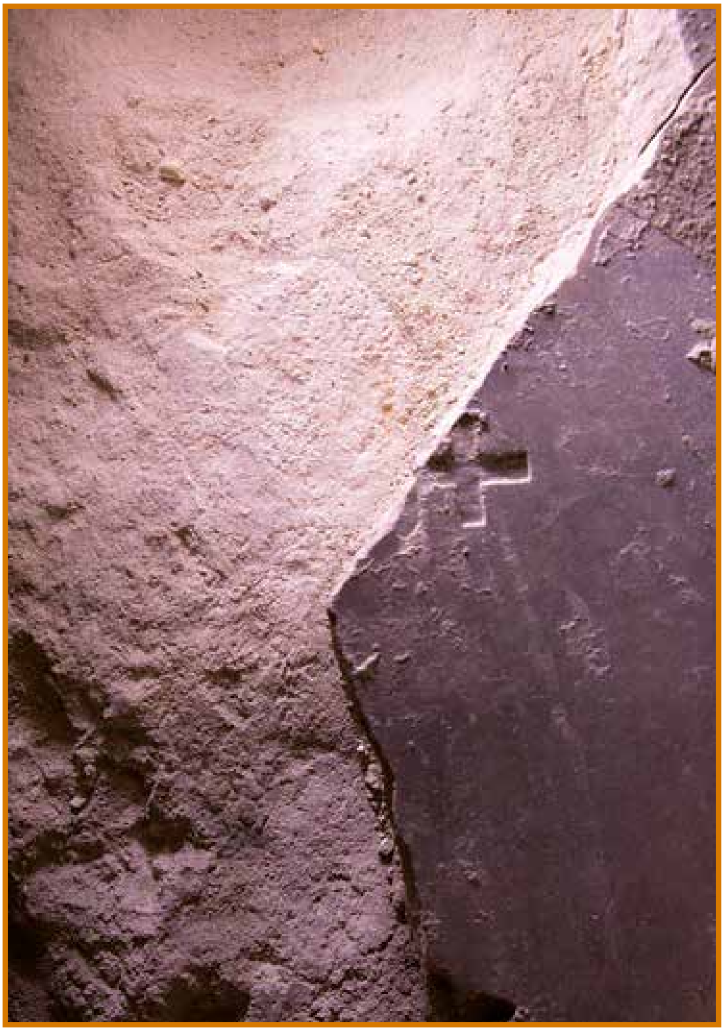

Dobromir Jasztal ofm, u tal-Isqof Armen Ortodoss Sévan.

Il-mument eċċezzjonali ġie filmat min-National Geographic, li akkwistat id-dritt esklussiv tal-immaġini mid-direzzjoni tar-restawri, immexxija mill-grupp tal-Università Teknika Nazzjonali ta’ Atene, koordinati mill-Professoressa Antonia Moropoulou. Dak li nstab hu interessanti. Biex jiġi evitat ir-riskju ta’ danni, jidher li l-ispazju ta’ taħt il-wiċċ tal-irħam kien ġie mimli bir-ramel. Matul il-lejl u fl-għodwa tas-27 ta’ Ottubru saret ħidma biex jitneħħa r-ramel. X’ħareġ għad-dawl? Ir-rakkont jagħtuhulna l-Franġiskani tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa fuq is-sit tal-internet tagħhom, bit-titlu “Rajt il-Qabar ta’ Kristu li rxoxta.”

Il-Franġiskani jirrakkontaw kif, wara li tneħħa r-ramel, “deher wiċċ ieħor tar-rħam griż, wiċċ li hu maqsum. Hu twil daqs il-wiċċ tar-rħam ta’ fuq, imma wiesgħa biss nofsu; il-kumplament jidher li nkiser. L-arkeoloġi

Dak li affaxxina lil kull min daħal fl-Edikola hu dak li kien jidher taħt il-qasma ta’ dan il-wiċċ imkisser. “Fil-post li fih ma hemmx rħam griż – ikomplu l-Franġiskani – tidher il-blata. Hi l-blata oriġinali, is-sodda funebri li fiha tqiegħed Ġesù, maqtugħa fl-istess ġebla tipika ta’ Ġerusalemm.” U hemm dettall ieħor interessanti mil-lat arkeoloġiku: “Fil-blata wieħed jista’ jara sinjali ta’ kanali mnaqqxin.” Dan hu fenomenu li għadu miftuħ għal interpretazzjonijiet diversi bejn l-esperti. Dawn il-kanali setgħu jintużaw biex jgħaddu minnhom fluwidi, jew għal xi rit Biżantin li fih kien jiġi mqaddes iż-żejt, skont oħrajn.” Hemm indikazzjoni oħra li tista’ tforni għajnuna għall-indaġini u li forsi tista’ tgħin fiha l-ikonografija: “Il-mod li fih hi maqtugħa l-blata tista’ tagħti ħjiel lill-ispeċjalisti dwar liema kien l-orjentament tal-ġisem ta’ Ġesù, jiġifieri, ir-ras kienet orjentata lejn il-punent jew lejn il-lvant?” Fl-aħħarnett il-Franġiskani jagħmlu din ir-riflessjoni: “Dak li kulħadd ra hu li l-blata li fiha straħ il-ġisem ta’ Kristu hi blata għal kollox

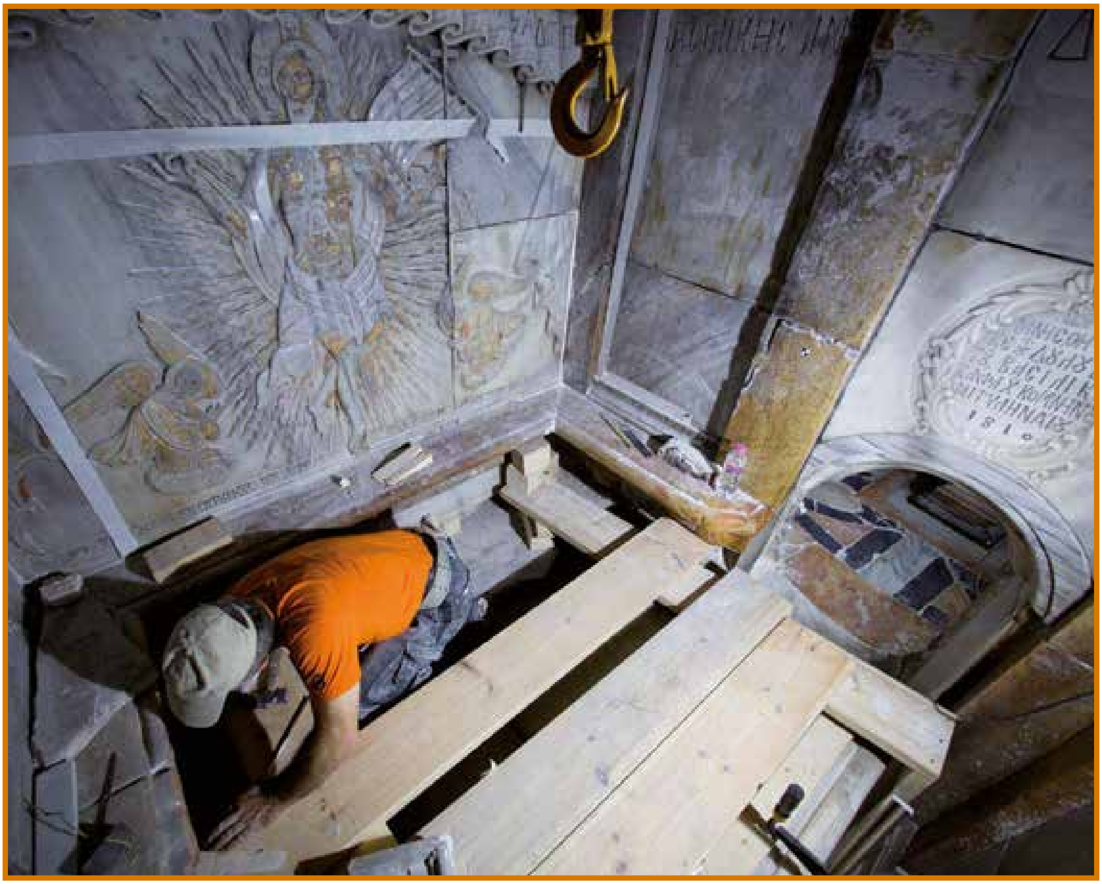

ordinarja, imma għal dawk li ittawlu ġewwa fiha dan kien mument assolutament straordinarju."

Dawn huma l-ftit impressjonijiet tal-bidu, imma huma xorta waħda ċari biżżejjed biex jikkonfermaw il-fundament storiku tad-devozzjoni tal-insara għall-Qabar vojt ta' Ġesù. Is-sejbien tal-blata hu konferma oħra tal-fatt li, fiċ-ċentru tar-rotunda hemm tassew blata li kienet tintuża bħala Qabar; blata li ċertament kienet diġà fiċ-ċentru tal-post tat-talb tal-komunità Lhudija-Kristjana ta' Ġersualemm, qabel il-qerda li għamel l-Imperatur Adrijanu fis-sena 135 w.K., li biddel dan il-post f'tempju pagan ta' kult lill-allat Ġove, Minerva u Venere.

Nistgħu għalhekk nifhmu l-emozzjoni profonda li biha l-Franġiskani jikkonkludu r-rakkont tagħhom: "Min seta' jara b'għajnejh din il-blata, ħassu bħan-nisa li wieġbu għall-istedina tal-Anġli nhar Ħadd il-Għid (Mt 28,6), u jista' tassew iħoss li ġie mimsus, immarkat u mbierek mill-Mulej għax għex dan il-jum straordinarju. Raw b'għajnejhom stess il-punt eżatt li fih il-ġisem tal-Mulej ġie mqiegħed. Setgħu jħossu li Ġesù kien verament jinsab hemmhekk. Imma għajnejhom setgħu wkoll jikkontemplaw il-ġenb miftuħ ta' Ġesù quddiem Tumas li jrid idaħħal sebgħu fil-ġrieħi tal-passjoni. Jekk irnexxielhomx imissu jew le l-post qaddis mhux importanti, daqskemm il-fatt li ħarġu mill-Edikola b'għajta ta' ferħ: "Iva, aħna ċerti, Kristu qam tassew mill-imwiet. Int, Sultan rebbieħ, ħenn għalina" (Sekwenza tal-Għid).

ĠEDDED L-ABBONAMENT TIEGĦEK

L-ART Imqaddsa
RIVISTA BIBLIKA

TIĠDID L-ART IMQADDSA 2017

ABBONAMENT:

€10 fis-sena

€15 jew aktar Sostenitur

TOĦROĠ KULL 3 XHUR

Kummissarjat tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta
Tel: 2124 2254
E-mail: comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Jekk irċevejt ir-Rivista b'xejn għaliex ġejt l-Art Imqaddsa mal-Franġiskani, ħallas l-abbonament biex tkompli tirċiviha.

Kunjom ____________________

Isem ____________________

Indirizz ____________________

____

____

Kodiċi Postali ____________________

Qed nibgħat € ____________
bħal abbonament għall-2017

Pellegrinaġġi Franġiskani 2017

Ikteb jew ċempel:
Kummissarjat tal-Art Imqaddsa

8, Triq Santa Luċija,
Valletta VLT 1213, Malta
Tel: 2124 2254
E-mail: comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Art Imqaddsa u Ġordanja
20 - 30 April

Art Imqaddsa
10 - 18 Mejju
13 - 21 Lulju
17 - 25 Awwissu
10 - 18 Settembru

Art Imqaddsa *Extra*
6 - 16 Novembru

Assisi
28 Awwissu - 2 Settembru

Polonia
29 Lulju - 2 Awwissu